

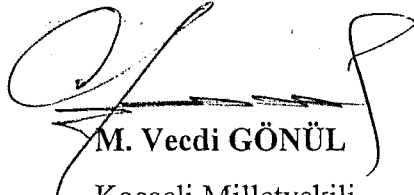
12/1016-16572/39097

ADALET ve KALKINMA PARTİSİ TMM Group Başkanlığı
Tarih: 24.07.2002
Sayı: 1749

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

298 Sayılı “Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun”da değişiklik yapılması hakkındaki kanun teklifim gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim. 24.07.2002

M. Vecdi GÖNÜL
Kocaeli Milletvekili

Ek 1: Genel Gerekçe

Ek 2: Madde Gerekçeleri

Ek 2: Kanun Teklifi

GENEL GEREKÇE

298 Sayılı Kanunun Anayasa hükümlerine ve günümüz şartlarına uygun hale getirilmesi maksadıyla; yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın oy kullanmaları, oy kullanma yaşı olan 18 yaşı n tespit usulü, TBMM'de grubu bulunan partilerin İlçe Seçim ve Sandık Kurullarına temsilci verebilmeleri, siyasi partilerin propaganda izin ve süreleri ile seçimlerin hızlı ve sağlıklı yapılabilmesi için kamunun araç ve gereç desteğini düzenlemektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Yurtdışındaki vatandaşlarımızın oy kullanmasına imkan tanıyan düzenleme getirilerek yurtdışında yaşayan tüm vatandaşların bir seçim çevresini oluşturacağı, bu çevredeki oyların Türkiye geneline dahil edilerek 94. maddeye göre değerlendirilmesi düzenlenmiştir.

MADDE 2- Yurtdışı seçim çevresinde konsolosluk ve baş konsolosluklar yurtdışı seçim bölgesi kabul edilmiş ve nüfus yoğunluğuna göre YSK'nca bölgeler ve irtibatları düzenlenmiştir.

MADDE 3- Dışişleri Bakanlığı'nın görüşü alınarak hangi konsolosluk veya başkonsolosluklarda kaç adet seçim bölgesi ve sandık bölgesi oluşturulacak, sandıkta görev yapacak olanların YSK'nca belirleneceği ve seçim kararı alındığında TBMM'de grubu bulunanların yurtdışındaki sandıklara temsilci verebileceği düzenlenmiştir.

MADDE 4- Yaş itibarıyla seçmen olabilme şartı düzenlenmiştir.

MADDE 5- Yurtdışında oy kullanabilme şartları düzenlenmiştir.

MADDE 6- Yurtdışındaki vatandaşların oy kullanmalarıyla ilgili işleri yürütmek üzere Ankara İl Seçim Kurulu bünyesinde Yurtdışı Merkez İlçe Seçim Kurulu oluşturulmuştur.

MADDE 7- YSK'na yabancı ülkelerde yaşayanların oy kullanmalarını sağlamak amacıyla gerekli düzenlemeleri yapma görev ve yetkisi verilmiştir.

MADDE 8- TBMM'de grubu bulunan partilerin de ilçe seçim kuruluna temsilci verebilmeleri düzenlenmiştir.

MADDE 9- TBMM'de grubu bulunan partilerin de sandık kurullarına temsilci verebilmeleri düzenlenmiştir.

MADDE 10- Yurtdışı seçmen kütüğü düzenlenmiştir.

MADDE 11- Yurtdışı seçmen kütüğünün yazımı ile ilgili kurallar düzenlenmiştir.

MADDE 12- Seçime katılanların propaganda süreleri artırılmıştır.

MADDE 13- Bir gün içindeki propaganda zamanı artırılmıştır.

MADDE 14- Medya yoluyla propaganda zamanı artırılmıştır.

MADDE 15- Radyo ve TV'de propaganda için müracaat süresi uzatılmıştır.

MADDE 16- Radyo ve TV’de propaganda için ad çekme süresi kısaltılmıştır.

MADDE 17- Seçim propaganda çalışmalarında siyasi partilerin tanıtma imkanı arttırılmıştır.

MADDE 18- Seçimlerin hızlı ve düzenli yapılmasını sağlamak maksadıyla araç, gereç ve donanım başta olmak üzere genel ve katma bütçeli idareler, üniversiteler, muhtarlıklar, özel idareler, KİT’ler ve diğer kamu tüzel kişiliklerin seçim kurulu başkanlıklarının taleplerini yerine getirmeleri düzenlenmiştir.

MADDE 19- Yurtdışı Merkez İlçe Seçim Kurulu düzenlenmiştir.

MADDE 20- Yurtdışında oyların kullanılma şekli, propaganda süresi, oyların Yurtdışı Merkez İlçe Seçim Kurulu’nca tasnifi ve dağılımı düzenlenmiştir.

298 SAYILI SEÇİMLERİN TEMEL HÜKÜMLERİ VE SEÇMEN KÜTÜKLERİ HAKKINDA KANUN'UN BAZI MADDELERİNDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1 : 298 Sayılı Kanunun 3. maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Milletvekili genel seçimlerinde yabancı ülkelerde yaşayan tüm Türk vatandaşları için yurtdışı seçim çevresi ihdas edilir. Yurtdışı seçim çevresine dahil oyların nasıl değerlendirileceği 94. maddede düzenlenmiştir.”

MADDE 2 : 298 Sayılı Kanunun 4. Maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Ancak, yabancı ülkelerdeki seçim çevresini konsolosluklar veya başkonsolosluklar oluşturur. Dışişleri Bakanlığının görüşü ve ilgili devlet mevzuatı da dikkate alınarak hangi başkonsolosluk yada konsoloslukların seçim çevresi olarak belirleneceğine, diğer konsolosluk veya başkonsoloslukların seçim çevresi olarak belirlenmiş konsolosluk veya başkonsolosluklardan hangisiyle ilişkilendirileceğine ve bu seçim çevrelerinde uygulanacak usul ve esaslara Yüksek Seçim Kurulu karar verir.”

MADDE 3 : 298 Sayılı Kanunun 5. Maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Milletvekili genel seçimlerinde yabancı ülkelerde belirlenmiş konsolosluk veya başkonsolosluklarda kaç adet seçim bölgesi ve sandık bölgesi oluşturulacağına, sandık bölgelerinin kaç seçmeni kapsayacağına; seçim işlerinde görev alacak sandık kurulu asil ve yedek üyelerinin sayısı ile hangi görevlilerden teşkil edileceğine; Dışişleri Bakanlığının görüşü ve ilgili devlet mevzuatı da dikkate alınarak Yüksek Seçim Kurulu'na karar verilir.

Bu şekilde adet olarak belirlenmiş yurtdışındaki her sandık kuruluna, yapılacak seçimden önce Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan tüm siyasi partilerden birer üye alınır. Partiler bu üyeleri yurt dışında ikamet eden Türk vatandaşlarından veya Türkiye'de ikamet eden partililerden belirleyebilirler. Yurtdışı sandık kurullarında görevlendirilen partili üyeler, parti genel merkezi tarafından liste halinde Ankara'da bulunan Yurtdışı Merkez İlçe Seçim Kurulu Başkanlığına bildirilir. Bu üyelere Yurtdışı Merkez İlçe Seçim Kurulu Başkanlığı tarafından sandık kurulu üyelik belgesi verilir.”

MADDE 4 : 298 Sayılı Kanunun 6. maddesine “On sekiz yaşını dolduran” ibaresinden önce gelmek üzere aşağıdaki ibare eklenmiştir.

“Seçimin veya halkoylamasının yapılacağı gün itibariyle”

MADDE 5 : 298 Sayılı Kanunun 6. maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Yurtdışı seçmeni olabilmek için bu kanundaki genel seçmen niteliklerinin yanı sıra Türkiye Cumhuriyeti pasaportuna sahip olmak, yurtdışında altı aydan fazla ikamet etmek ve Türkiye’deki genel seçim çevreleri seçmen kütüğüne kayıtlı olmamak gerekir.”

MADDE 6 : 298 Sayılı Kanunun 10. maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Yurtdışındaki vatandaşların oy kullanmalarıyla ilgili seçim işlerini yönetmek üzere Ankara İl Seçim Kurulu bünyesinde Yurtdışı Merkez İlçe Seçim Kurulu oluşturulur.”

MADDE 7 : 298 Sayılı Kanunun 14. maddesine aşağıdaki 13 numaralı bent eklenmiş, mevcut 13 numaralı bendin numarası 14 olarak teselsül ettirilmiştir.

“13) Yabancı ülkelerdeki Türk vatandaşlarının milletvekili genel seçimlerinde Bu Kanuna göre oy kullanmalarını sağlamak üzere gerekli düzenlemeleri yapmak,”

MADDE 8 : 298 Sayılı Kanunun 19. maddesinin 2. fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İlçe seçim kurulu başkanı, bu kurulun yeniden kurulması için yukarıdaki maddede öngörülen sürenin başında, ilçede teşkilatı bulunan ve son milletvekili genel seçiminde o ilçede en çok oy almış olan dört parti ile bunların dışında olup, Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan siyasi partilere birer asıl ve birer yedek üye adını iki gün içinde bildirmelerini tebliğ eder.”

MADDE 9: 298 Sayılı Kanunun 23. maddesinin 2. fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İlçe seçim kurulu başkanı, o seçim çevresinde seçime katılan ve ilçede teşkilatı bulunan siyasi partilerden, son milletvekili genel seçiminde o ilçede en çok oy almış beş siyasi parti ile bunların dışında olup, Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan partilere her sandık için birer asıl ve birer yedek üye adını beş gün içinde bildirmelerini tebliğ eder.”

MADDE 10: 298 Sayılı Kanunun 28. maddesinin (B) fıkrasına aşağıdaki 8 numaralı bent eklenmiştir.

“8) Bu Kanuna göre seçmen olan yurtdışındaki Türk vatandaşlarını birey olarak tanımlayan, seçmen olarak oturduğu yeri belirleyen kütüğe Yurtdışı Seçmen Kütüğü denilir.”

MADDE 11 : 298 Sayılı Kanunun 35. maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Yurtdışı seçmenlerin yazımı ve kütükler

Yurtdışı seçmenlerin yurtdışında seçmen kütüğüne yazılmaları aşağıdaki kurallara göre yapılır:

- a) Dışişleri Bakanlığının görüşü alınarak Yüksek Seçim Kurulunca şekli belirlenen yurtdışı seçmen kayıt formu, duruma göre yurtiçinde yada yurtdışında bastırılır.
- b) Bu formlardan başkonsolosluk yada konsolosluklara yeteri kadar gönderilir.
- c) Seçmenler yukarıda belirtilen formu bu yerlerden alırlar. Formu doldurduktan sonra pasaportlarının kimlik kısmı ile numarasını taşıyan örneğini, oturma izni yada sigortalılık belgesini de ekleyerek imzalayıp bağlı bulundukları başkonsolosluk yada konsolosluklara bizzat teslim ederler.
- d) Başkonsolosluk yada konsolosluk, seçim bölgesi olarak tespit edilmemişse, bu formları ilişkilendirildiği seçim bölgesi olarak belirlenmiş başkonsolosluk yada konsolosluğa gönderir. Seçim bölgesi olarak belirlenmiş başkonsolosluk yada konsolosluk kendisine gelen formdaki bilgilere göre seçmeni bilgisayar ortamında seçmen kütüğüne kaydeder. Böylece başkonsolosluk yada konsolosluk seçim bölgesi için seçmen kütüğü oluşturur.
- e) Seçim bölgesi olarak belirlenmiş başkonsolosluk yada konsolosluk bu kütük bilgilerini doğrudan Ankara Yurtdışı Merkez İlçe Seçim Kuruluna iletir.
- f) Bu şekilde yurtdışı seçmen olarak kaydedilen seçmenler için müracaat kaydı yapan başkonsolosluk yada konsolosluk yurtdışı seçmen bilgi kartı düzenler. Yurtdışı seçmen bilgi kartı formlarında, düzenlenen seçim bölgesi olarak belirlenmiş başkonsolosluk yada konsolosluğun adı, seçmen bürosu mührü ve başkanın imzasından başka seçmen sıra numarası, seçmen kimlik bilgileri ve seçmenin imzası için yer ayrılır. Yurtdışı seçmen bilgi kartları başvuru başkonsolosluk yada konsolosluklara gönderilir. Seçmenler başvuru yaptıkları yerlerden seçmen bilgi kartlarını alırlar.
- g) Yurtdışından gelen başkonsolosluk ve konsolosluk seçmen kütük bilgileri, Yüksek Seçim Kurulundaki merkezi seçmen kütüğünde birleştirilerek Yurtdışı Seçmen Kütüğü oluşturulur. Bu şekilde oluşturulan Yurtdışı Seçmen Kütüğünün bir örneği Ankara’da bulunan Yurtdışı Merkez İlçe Seçim Kurulu Başkanlığına Yüksek Seçim Kurulu Başkanlığı tarafından gönderilir.

Yurtdışı seçmeni niteliğini kazananlar bağlı bulundukları başkonsolosluk yada konsolosluklardaki Yurtdışı Seçmen Kütüklerine yukarıda belirtilen şekilde kendilerini yazdırırlar.”

MADDE 12 : 298 Sayılı Kanunun 49. maddesinin 2. fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“ Propaganda , oy verme gününden önceki yirminci günün sabahından başlar ve oy verme gününden önceki günün saat 18.00’inde sona erer.”

MADDE 13 : 298 Sayılı Kanunun 50. maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Açık yerlerde , güneşin batımından 1 saat sonradan, doğuncaya kadar toplu olarak, sözlü propaganda yapılmaz.”

MADDE 14 : 298 Sayılı Kanunun 52. maddesinin 1. fıkrasındaki “oy , verme gününden önceki 7. günden itibaren” ibaresi “oy verme gününden önceki 10. günden itibaren” şeklinde değiştirilmiş ve 2. fıkrasının a bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“Siyasi partilere, bu süre içinde her gün için 5 dakikayı geçmemek üzere konuşma hakkı verilir.”

MADDE 15 : 298 Sayılı Kanunun 53. maddesinde geçen “oy verme gününden önceki yirmi birinci gün akşamına kadar.” İbaresini “oy verme gününden önceki on altıncı gün mesai saati bitimine kadar” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 16 : 298 Sayılı Kanunun 54. maddesinde geçen “Bu ad çekme, oy verme gününden en az yirmi gün önce yapılır.” cümlesi “ Bu ad çekme , oy verme gününden en az on beş gün önce yapılır.” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 17 : 298 Sayılı Kanunun 60. maddesinin 2. fıkrası aşağıdaki şekilde, 4. fıkrasındaki “ yirminci gün” ibaresi “ yirmi beşinci gün” şeklinde değiştirilmiş ve son fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

“Parti genel merkezlerinde, il, ilçe, belde merkez binaları ile köy ve mahalle temsilcilikleri ve seçim irtibat büroları ile seçimin başlangıcından propaganda süresinin sonuna kadar kapalı yerlerde ve parti taşıtlarında, adayların özel taşıtlarında; konvoylarda, mitinglerde, miting alanlarında kapalı salon toplantılarında miting ve toplantı günü kullanılan afiş, bayrak, flama ve benzeri bu hükmün dışındadır.”

MADDE 18 : 298 Sayılı Kanunun 67. maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Seçim Kurulu Başkanları seçim için gerekli tüm araç, gereç, donanım ve parayı zamanında ve düzenli bir biçimde sağlamak ve yerlerine göndermekle yükümlüdürler. Kurul Başkanlarının araç, gereç, donanım ve personel konularındaki taleplerini, genel ve katma bütçeli idareler, üniversiteler, belediyeler, muhtarlıklar, özel idareler, iktisadi devlet teşekkülleri ve diğer kamu tüzel kişileri yerine getirmek zorundadırlar.”

MADDE 19 : 298 Sayılı Kanunun 68. maddesinin 1. fıkrasında geçen “ il, ilçe seçim kurulları” ibareleri “İl, İlçe ve Yurtdışı Merkez İlçe Seçim Kurulları” ibareleri şeklinde, 2.fıkrasının 8. ve 10. bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra 3. fıkra olarak eklenmiştir.

“ 8. Siyasi partiler ve bağımsız aday müşahitlerine verilecek olan örneğine uygun ve seçime katılan siyasi parti sayısının % 20 fazlası kadar sayıda basılı tutanak kağıtları,”

“ 10. Uygun sayıda kopya kalemi ve kağıdı.”

“Yurtdışı Merkez İlçe Seçim Kurulu Başkanı da bu malzemeleri, Türkiye’de genel seçimin yapılacağı tarihten en az 10 gün önce konsolosluklara gönderir.”

MADDE 20 : 298 Sayılı Kanunun 94. maddesinin II numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“II. a) Yurtdışı seçmen kütüğüne yazılan seçmenler, milletvekili genel seçimlerinde, başkonsolosluk yada konsolosluklarda kurulacak seçim bürolarındaki sandıklarda oy kullanırlar.

Yurtdışı Seçim Kurulu yurt dışı seçmen bilgi formlarını, seçime katılan siyasi partilerin ve bağımsız adayların yer aldığı birleşik oy pusulası ile oy zarflarını, seçimlerin yapılacağı günün en az yirmi gün öncesinden seçmenin yurtdışında kayıtlı olduğu seçmen kütüğünün bulunduğu konsolosluka gönderir.

b) Sandıkta oy verme :

Bağlı olduğu veya ilişkilendirildiği seçmen bürosu kurulu baş konsolosluk yada konsolosluk sandık kurulacaklar arasında belirlenmiş yurt dışı seçmeni vatandaşlar sandıkta oy kullanırlar.

Konsolosluk sandık kurulları, oy serbestliğini ve gizliliğini sağlayacak şekilde, yeteri kadar kapalı oy verme yeri hazırlarlar.

Yüksek Seçim Kurulu 2839 Sayılı Milletvekili Seçimi Kanununa göre hazırlanmış yeterli sayıda oy pusulası ile oy zarflarını Yurtdışı Merkez İlçe Seçim Kuruluna gönderir. Yurtdışı Merkez İlçe Seçim Kurulu da, oy pusulaları ve zarflarını Türkiye’de genel seçimin yapılacağı günden en az yirmi gün önce hazır bulunabilecek şekilde ilgili konsolosluk sandık kurullarına gönderir.

Seçmen seçim gününden on beş gün öncesinden seçime beş gün kalana kadar konsolosluklardaki sandıklarda oy kullanabilir. Bu on gün içerisinde hafta sonu dahil yerel saat ile 07.00 ile 21:00 arası oy kullanabilmesi imkanı başkonsolosluk yada konsolosluk tarafından sağlanır.

Oy verme süresince konsolosluklarda hiçbir şekilde seçim propagandası yapılamaz.

Seçmen, oy vermek için geldiğinde pasaportunu Sandık Kurulu Başkanına tevdi eder. Sandık Kurulu Başkanı, seçmenin pasaportundan adını, soyadını, baba ve ana adını, doğum yeri ve tarihi ile pasaport numarasını daha önce Yüksek Seçim Kurulunca bastırılmış çizelgeye yazar veya görevlilerden birine yazdırır.

Seçmen, kendisine verilen sandık kurulu mührü ile mühürlenmiş olan birleşik oy pusulası ve oy zarfı ile “Evet” yazılı mührü alarak oyunu kullanmak üzere kapalı oy yerine girer. Oyunu genel esaslara göre kullanan seçmenin pasaportunun Yüksek Seçim Kurulunca belli edilen yerine “oyunu kullanmıştır” cümlesi yazılır ve sandık kurulu mührü ile mühürlenerek başkanca imzalanır. Oyunu veren seçmene çizelgede isminin bulunduğu yer imzalatılarak oy verme işlemi tamamlanır.

Oy verme süresince sandık kurullarının değişikliği sırasında kanunda gösterilen usulde sandık açılır, çıkan oy zarflarının adedi ile seçmen miktarı ve bunların birbirine uygunluğu bir tutanakla tespit edilir. Oy zarfları ve tutanağın bir sureti torbaya konularak ağzı mühürlenir ve ilgili seçim kurulunda muhafaza altına alınmak üzere Sandık Kurulu Başkanınca teslim edilir.

Sandık, oy verme süresi sonunda kanunda gösterilen usule göre açılır. Çıkan oy zarflarının adedi ile çizelgeye göre oy kullanan seçmen sayısı ve bunların birbirine uygunluğu bir tutanakla tespit edilir.

Kapalı oy zarfları açılmaksızın tutanak ve çizelgenin aslı ile birlikte bir torbaya konularak ağzı konsolosluk mührü ile mühürlenir ve bizzat Sandık Kurulu Başkanı ve ad çekme yoluyla belirlenecek bir sandık kurulu üyesi tarafından en seri vasıta ile getirilerek Yurtdışı Merkez İlçe Seçim Kuruluna teslim edilir. Tutanak ve çizelgenin bir sureti, seçim sonuçlarının Resmi Gazete ile ilandan sonra Yurtdışı Merkez İlçe Seçim Kuruluna gönderilmek üzere konsoloslukta saklar.

Seçim günü saat 17:00'den sonra yabancı ülkelerden gelen oy zarfları açılmadan çizelge ve tutanağı ile birlikte derhal yakılmak suretiyle imha edilir ve keyfiyet bir tutanakla tespit edilir.

Milletvekili Genel seçiminin yapıldığı gün saat 17:00'den itibaren torbalar, genel esaslara uygun bir şekilde Yurtdışı Merkez İlçe Seçim Kurulunca açılarak oyların sayım ve dökümü yapılır.

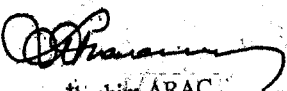
c) Konsolosluklarda kurulan seçim sandıklarında kullanılan toplam geçerli oy sayısı, Yüksek Seçim Kurulunca Türkiye genelinde kullanılan toplam geçerli oy sayısına ilave edilerek birleştirilir. Bağımsız adayların aldıkları oylar ile partilerin aldıkları oylar da aynı şekilde diğer seçim kurullarından gelen oylara ilave edilerek her bağımsız adayın aldığı geçerli toplam oy ve her partinin ülke genelinde aldığı geçerli oy miktarı bulunur.

Bu şekilde 10/06/1989 tarihli ve 2839 Sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 33. maddesine esas teşkil eden toplam oylar bulunmuş olur.

d) Her seçim çevresinde geçerli toplam oyu, yurtdışı seçim çevresinden gelen toplam oyun diğer seçim kurullarından gelen oylara bölünmesiyle elde edilen oranda arttırılır. O seçim çevresinde kullanılan toplam oylarla bu şekilde hesaplanan toplam oy arasındaki fark partilere; yurtdışı seçim çevresinden gelen toplam oydaki hisseleri oranında taksim edilir ve elde edilen rakamlar o seçim çevresinde aldıkları geçerli oylara ilave edilir. Böylece 2839 Sayılı Milletvekili Seçimi Kanununun 34. maddesine esas seçim çevresinde kullanılan geçerli toplam oy miktarı ve partilerin aldıkları toplam geçerli oy miktarı bulunur.”

MADDE 21 : Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 22 : Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Aşlı gibidir

İbrahim ARAC
Kanunlar ve Kararlar Müdürü
